

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 25 marca 2021 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Prawo właściwe – Rozporządzenie (WE) nr 864/2007 i rozporządzenie (WE) nr 593/2008 – Zakres stosowania *ratione temporis* – Brak właściwości Trybunału – Artykuł 94 regulaminu postępowania przed Trybunałem – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 – Artykuł 1 ust. 1 – Przedmiotowy zakres stosowania – Pojęcie „spraw cywilnych i handlowych” – Artykuł 7 pkt 1 – Pojęcia „spraw dotyczących umowy” i „umowy o świadczenie usług” – Artykuł 24 pkt 1 – Pojęcie „najmu lub dzierżawy nieruchomości” – Rozporządzenie (WE) nr 1393/2007 – Doręczanie dokumentów sądowych i pozasądowych – Notariusze działający w ramach postępowań egzekucyjnych – Postępowanie mające doprowadzić do ściągnięcia opłaty za dzienny bilet parkingowy za postój pojazdu na miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej

W sprawie C-307/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Visoki trgovački sud (apelacyjny sąd gospodarczy, Chorwacja) postanowieniem z dnia 26 marca 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 kwietnia 2019 r., w postępowaniu:

Obala i lučice d.o.o.

przeciwko

NLB Leasing d.o.o.,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: J.-C. Bonichot, prezes izby, L. Bay Larsen, C. Toader (sprawozdawczyni), M. Safjan i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Obala i lučice d.o.o. - M. Kuzmanović, odvetnik,
- w imieniu rządu chorwackiego – G. Vidović Mesarek, w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: chorwacki.

- w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, R. Kanitz, M. Hellmann oraz E. Lankenau, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu rządu słoweńskiego – J. Morela, w charakterze pełnomocnika,
 - w imieniu Komisji Europejskiej – M. Wilderspin oraz M. Mataija, w charakterze pełnomocników,
- po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 26 listopada 2020 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 56 TFUE, art. 4 ust. 1, art. 10 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Rzym II) (Dz.U. 2007, L 199, s. 40, zwanego dalej „rozporządzeniem Rzym II”), rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (doręczanie dokumentów) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 (Dz.U. 2007, L 324, s. 79), art. 4 ust. 1 lit. b) i c) i art. 4 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. 2008, L 177, s. 6; sprostowanie Dz.U. 2009, L 309, s. 87, zwanego dalej „rozporządzeniem Rzym I”), a także art. 7 pkt 1 i 2 oraz art. 24 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1).
- 2 Wniosek ów został złożony w ramach sporu pomiędzy spółką Obala i lučice d.o.o. (zwaną dalej „spółką Obala”), z siedzibą w Chorwacji, a spółką NLB Leasing d.o.o., z siedzibą w Słowenii, w przedmiocie żądania uiszczenia zapłaty za postój pojazdu na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej.

Ramy prawne

Prawo Unii

Rozporządzenie Rzym II

- 3 Artykuł 31 rozporządzenia Rzym II, zatytułowany „Stosowanie w czasie”, stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po jego wejściu w życie”.

Rozporządzenie nr 1393/2007

- 4 Artykuł 1 rozporządzenia nr 1393/2007, zatytułowany „Zakres zastosowania”, stanowi w ust. 1:

„Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, w sytuacji gdy konieczne jest przekazanie dokumentu sądowego lub pozasądowego z jednego państwa członkowskiego do drugiego, po to by go doręczyć. Rozporządzenie nie obejmuje w szczególności spraw skarbowych, celnych czy administracyjnych ani odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania podczas sprawowania władzy publicznej (acta iure imperii)”.

- 5 Zgodnie z art. 14 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Doręczenie drogą pocztową”:

„Każde państwo członkowskie może doręczać dokumenty sądowe osobom zamieszkałym w innym państwie członkowskim bezpośrednio drogą pocztową – listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub równoważną przesyłką”.

- 6 Artykuł 16 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Przekazywanie”, stanowi:

„Dokumenty pozasądowe mogą być przekazywane do doręczenia w innym państwie członkowskim zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia”.

- 7 Rozporządzenie nr 1393/2007, obowiązujące w chwili zaistnienia okoliczności faktycznych leżących u podstawy postępowania głównego, zostało uchylone rozporządzeniem (UE) 2020/1784 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie doręczania w państwach członkowskich sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych (doręczanie dokumentów) (Dz.U. 2020, L 405, s. 40).

Rozporządzenie Rzym I

- 8 Zgodnie z art. 28 rozporządzenia Rzym I, zatytułowanym „Stosowanie w czasie”:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do umów zawartych od dnia 17 grudnia 2009 r.”.

Rozporządzenie nr 1215/2012

- 9 Motywy 10 i 15 rozporządzenia nr 1215/2012 mają następujące brzmienie:

„(10) Przedmiotowy zakres zastosowania niniejszego rozporządzenia powinien rozciągać się, pominiawszy kilka dokładnie określonych dziedzin prawa, na zasadniczą część prawa cywilnego i handlowego [...].

[...]

(15) Przepisy o jurysdykcji powinny być w wysokim stopniu przewidywalne i opierać się na zasadzie, że jurysdykcję w ogólności [co do zasady] mają sądy miejsca zamieszkania pozwanego. Tak ustalona jurysdykcja powinna mieć miejsce zawsze [być zawsze dostępna], z wyjątkiem kilku dokładnie określonych przypadków, w których ze względu na przedmiot sporu lub autonomię stron uzasadnione jest inne kryterium powiązania [uzasadniony jest inny łącznik]. Siedziba osób prawnych musi być zdefiniowana wprost [w sposób autonomiczny] w rozporządzeniu celem wzmocnienia przejrzystości wspólnych przepisów i uniknięcia konfliktów kompetencyjnych”.

10 Artykuł 1 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, niezależnie od rodzaju sądu. Nie obejmuje ono w szczególności spraw podatkowych, celnych, administracyjnych ani spraw dotyczących odpowiedzialności państwa za działania lub zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej (*acta iure imperii*)”.

11 Artykuł 4 ust. 1 rzeczonego rozporządzenia przewiduje:

„Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane, niezależnie od ich obywatelstwa, przed sądy tego państwa członkowskiego”.

12 Zgodnie z brzmieniem art. 7 pkt 1 i 2 tego rozporządzenia:

„Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, może być pozwana w innym państwie członkowskim:

1. a) w sprawach dotyczących umowy – przed sądy miejsca wykonania danego zobowiązania;;
 - b) do celów niniejszego przepisu – i o ile nie uzgodniono inaczej – miejscem wykonania danego zobowiązania jest:
 - w przypadku sprzedaży rzeczy ruchomych – miejsce w państwie członkowskim, w którym rzeczy te zgodnie z umową zostały albo miały zostać dostarczone,
 - w przypadku świadczenia usług – miejsce w państwie członkowskim, w którym usługi zgodnie z umową były świadczone albo miały być świadczone;;
 - c) jeśli lit. b) nie ma zastosowania, stosuje się lit. a);
2. w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego – przed sądy miejsca, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę”.

13 Artykuł 24 rozporządzenia nr 1215/2012 stanowi:

„Niezależnie od miejsca zamieszkania stron jurysdykcję wyłączną mają następujące sądy państwa członkowskiego:

1. w sprawach, których przedmiotem są prawa rzeczowe na nieruchomościach oraz najem lub dzierżawa nieruchomości – sądy państwa członkowskiego, w którym nieruchomość jest położona.

[...]”.

Prawo chorwackie

Ustawa o egzekucji

14 Artykuł 1 Ovršni zakon (ustawy o egzekucji) (*Narodne novine* br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17) przyznaje notariuszom kompetencję do prowadzenia egzekucji wierzytelności na podstawie „dokumentu autentycznego”. Notariusze wydają w tym celu nakazy egzekucyjne mające status tytułów wykonawczych, bez wyraźnej zgody ze strony dłużnika poddanego egzekucji.

Ustawa o bezpieczeństwie ruchu drogowego

15 Artykuł 1 Zakon o sigurnosti prometa na cestama (ustawy o bezpieczeństwie ruchu drogowego) (*Narodne novine*, br. 67/08, 48/10 i 74/11) stanowi, że przedmiotem tej ustawy jest w szczególności uregulowanie stosunków wzajemnych, podstawowych zasad dotyczących zachowania uczestników ruchu drogowego i innych osób w ruchu drogowym, podstawowych warunków, jakie muszą spełniać drogi w zakresie bezpieczeństwa ruchu, zasad ruchu drogowego, systemu oznakowania drogowego i sygnalizacji, którym posługują się osoby upoważnione.

16 Zgodnie z 5 owej ustawy:

„(1) Autonomiczne jednostki samorządu lokalnego i regionalnego regulują, zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, po uzyskaniu zgody ministerstwa właściwego do spraw wewnętrznych, ruch na swoim obszarze, a w szczególności:

[...]

6. kwestie dotyczące powierzchni parkingowych, warunki parkowania, zakazy parkowania i kwestie dotyczące powierzchni, na których parkowanie jest dozwolone w ograniczonym zakresie [...]”.

Uchwała dotycząca parkowania w mieście Zadar

17 Odluka o organizaciji i načinu naplate parkiranja u Gradu Zadru (uchwała dotycząca organizacji i sposobu pobierania opłat za parkowanie w Mieście Zadar) (*Glasnik Grada Zadra*, br. 4/11), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwana dalej „uchwałą dotyczącą parkowania w mieście Zadar”), reguluje organizację i sposób pobierania zapłaty za parkowanie oraz kontrolę parkowania pojazdów na płatnych parkingach publicznych.

18 Artykuł 2 tej uchwały definiuje parkingi publiczne jako „powierzchnie publiczne służące do zatrzymywania i parkowania pojazdów”.

19 Artykuł 4 tej uchwały stanowi, że parkingi publiczne są oznaczone zgodnie z ustawą o bezpieczeństwie ruchu drogowego.

20 Zgodnie z art. 5 tej uchwały oznakowanie parkingów publicznych jest dokonywane przez organizatora parkingów, pod kontrolą właściwych służb administracji gminnej.

21 Artykuł 6 uchwały dotyczącej parkowania w mieście Zadar określa dni i godziny, za które należy uiścić opłatę za parkowanie.

22 Artykuł 7 tej uchwały stanowi:

„Zatrzymując lub parkując swój pojazd na parkingu publicznym, kierowca lub właściciel pojazdu zawiera z zarządzającym parkingiem umowę o korzystanie z parkingu publicznego, czemu towarzyszy wydanie dziennego biletu parkingowego [...], i akceptuje ogólne warunki umowy o korzystanie z parkingu przewidziane w niniejszej uchwale”.

23 Zgodnie z art. 9 wspomnianej uchwały opłata za dzienny bilet, ważny całą dobę począwszy od momentu jego wystawienia, odpowiada iloczynowi stawki godzinowej obowiązującej w danej strefie pomnożonej przez liczbę godzin płatnego parkowania w 24-godzinny okres rozliczeniowy.

24 Artykuł 10 tej uchwały przewiduje, że zapłata za bilet dzienny następuje w drodze przelewu na rachunek bieżący zarządcy parkingu lub uiszczenie jego ceny w kasie zarządzającego parkingiem.

- 25 Zgodnie z art. 12 uchwały dotyczącej parkowania w mieście Zadar użytkownik parkingu, który otrzymał bilet dzienny, jest zobowiązany do opłacenia go w terminie ośmiu dni od daty wystawienia biletu.
- 26 Artykuł 13 tej uchwały przewiduje, że jeżeli użytkownik parkingu nie opłaci dziennego biletu w wyznaczonym terminie, jest on zobowiązany do opłacenia w dodatkowym terminie ośmiu dni – poza ceną biletu dziennego – również kosztów rzeczywistych i ustawowych odsetek za zwłokę, które należy uwzględnić w nakazie zapłaty. Jeżeli użytkownik parkingu nie opłaci biletu dziennego, rzeczywistych kosztów i ustawowych odsetek za zwłokę w wyznaczonych terminach, zarządca parkingu wszczyna, we własnym imieniu i na własny rachunek, postępowanie sądowe przeciwko temu użytkownikowi parkingu.

Postępowanie główne, pytania prejudycjalne i postępowanie przed Trybunałem

- 27 W dniu 20 lutego 2017 r. spółka handlowa Obala, utworzona przez miasto Zadar (Chorwacja) dla celów ściągania opłat za parkowanie pojazdów na drodze publicznej, wszczęła przed notariuszem działającym w Chorwacji, na podstawie dokumentu autentycznego, postępowanie egzekucyjne przeciwko NLB Leasing, dochodząc zapłaty kosztów związanych z dziennym biletem parkingowym za postój pojazdu na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej w Zadarze. Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że postój tego pojazdu na miejscu parkingowym został stwierdzony w dniu 30 czerwca 2012 r. o godz. 13.02 i że spółka Obala domaga się zapłaty biletu dziennego za cały dzień postoju.
- 28 W dniu 8 marca 2017 r. notariusz wydał nakaz egzekucyjny, w którym nakazał spółce NLB Leasing zapłatę dochodzonej wierzytelności w wysokości 84 kun chorwackich (HRK) (około 11 EUR) z tytułu wierzytelności głównej stanowiącej dzienną opłatę za postój oraz kwoty 1235 HRK (około 165 EUR) z tytułu kosztów dotychczas poniesionych w ramach postępowania i kwoty 506,25 HRK (około 67 EUR) z tytułu przewidywalnych kosztów postępowania.
- 29 Aby doręczyć nakaz egzekucyjny spółce NLB Leasing, notariusz oparł się na art. 14 rozporządzenia nr 1393/2007 i wysłał list polecony za potwierdzeniem odbioru.
- 30 Spółka NLB Leasing wniosła sprzeciw od tego nakazu zapłaty. Trgovački sud u Pazinu (sąd gospodarczy w Pazinie, Chorwacja) uchylił ów nakaz w zakresie, w jakim dotyczył on wszczęcia egzekucji, lecz stwierdził brak swojej jurysdykcji do rozpoznania sprzeciwu i przekazał sprawę Trgovački sud u Zadru (sądowi gospodarczemu w Zadarze, Chorwacja), który z kolei stwierdził brak swojej jurysdykcji i ów negatywny konflikt kompetencyjny przekazał do rozstrzygnięcia sądowi odsyłającemu.
- 31 Sąd odsyłający zastanawia się nad kilkoma aspektami sporu stanowiącego przedmiot postępowania głównego, w szczególności nad zgodnością z prawem doręczenia stronie pozwanej nakazu egzekucyjnego wydanego w ramach postępowania egzekucyjnego wszczętego przed notariuszem na podstawie dokumentu autentycznego listem poleconym za potwierdzeniem odbioru, nad kwalifikacją stosunku prawnego istniejącego między stronami w postępowaniu głównym dla celów ustalenia jurysdykcji sądów chorwackich do rozpoznania tego sporu oraz nad właściwym prawem materialnym.
- 32 Sąd ten zastanawia się, po pierwsze, czy notariusze, którzy nie są „sądami” w rozumieniu rozporządzenia nr 1215/2012, mogą opierać się na przepisach rozporządzenia nr 1393/2007 dla celów dokonania doręczenia nakazów egzekucyjnych wydanych przez siebie w ramach postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie dokumentu autentycznego oraz czy w ramach sporu takiego jak spór rozpatrywany w postępowaniu głównym sądy mogą doręczać dłużnikom poddanych egzekucji dokumenty proceduralne wydawane w ramach postępowania egzekucyjnego na podstawie rozporządzenia nr 1393/2007.

- 33 Sąd odsyłający zastanawia się następnie nad zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu art. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 w celu ustalenia, czy spory dotyczące ściągania zapłaty za dzienny bilet parkingowy za postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej są objęte jego właściwością.
- 34 W tym względzie podnosi on, że zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o bezpieczeństwie ruchu drogowego i normami dotyczącymi wykonywania działalności komunalnej jako działalności publicznej jednostki samorządu terytorialnego podejmują decyzje dotyczące miejsc parkingowych i delegują posiadane przez siebie prerogatywy władzy publicznej na gminne przedsiębiorstwa handlowe utworzone dla celów ściągania opłat za postój.
- 35 W niniejszej sprawie uchwała dotycząca parkowania w mieście Zadar ustanawia między innymi strefy parkingowe oraz okres, w jakim następuje pobór opłat za parkowanie na drodze publicznej, stawkę za bilet godzinowy oraz stawkę za dzienny bilet parkingowy, jeżeli na parkingu publicznym stwierdzono obecność pojazdu, w odniesieniu do którego nie opłacono stawki za godzinowy bilet parkingowy względnie gdy upłyne czas, na jaki bilet ten był wykupiony.
- 36 Zdaniem sądu odsyłającego obowiązek wykupienia dziennego biletu parkingowego jest ustalany jednostronnie i ma charakter sankcji, który można zakwalifikować jako karę nakładaną w sytuacji, gdy opłata za parkowanie nie została uprzednio uiszczona dobrowolnie według stawki godzinowej lub gdy upłynął czas, na jaki bilet został wykupiony.
- 37 Zdaniem tego sądu istnieje różnica pomiędzy z jednej strony parkowaniem na zamkniętych powierzchniach, w ramach których użytkownicy pobierają bilet poświadczający godzinę wjazdu przy wjeździe i opłacają koszty postoju w chwili wyjazdu z takiego parkingu, które to parkowanie jest objęte klasyczną umową cywilną, a zatem należy do zakresu spraw cywilnych, a z drugiej strony parkowaniem będącym przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, za które opłata została uiszczona uprzednio za czas określony, którego przekroczenie prowadzi do mającej charakter sankcji zapłaty ceny dziennego biletu parkingowego.
- 38 Ponadto, na wypadek gdyby spór w postępowaniu głównym był objęty zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012, sąd odsyłający zastanawia się nad normami jurysdykcyjnymi mającymi zastosowanie zgodnie z przepisami tego rozporządzenia.
- 39 W tym względzie sąd ten podnosi, że zgodnie z orzecznictwem sądów chorwackich co do zasady uznaje się, iż umowa o korzystanie z parkingu jest zawierana z chwilą, gdy pojazd zostaje zaparkowany na wydzielonym miejscu znajdującym się na drodze publicznej. Powstaje jednak pytanie, czy umowę tę należy zakwalifikować jako umowę o świadczenie usług, czy umowę najmu nieruchomości.
- 40 Zdaniem tego sądu gdyby taka umowa została zakwalifikowana jako umowa o świadczenie usług, mogłoby mieć miejsce naruszenie swobody świadczenia usług przewidzianej w art. 56 TFUE. Ponadto sądy chorwackie mogłyby wywodzić swoją jurysdykcję z art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012. Jednakże w świetle orzecznictwa Trybunału, a w szczególności wyroku z dnia 23 kwietnia 2009 r., Falco Privatstiftung i Rabitsch (C-533/07, EU:C:2009:257), sąd odsyłający zastanawia się, czy działalność spółki Obala, która polega w niniejszym przypadku wyłącznie na oznakowaniu miejsca parkingowego i ściąganiu opłat za postój, ma wystarczający zakres, by zakwalifikować ją jako „usługę” w rozumieniu tego orzecznictwa.
- 41 Co się tyczy ewentualnej kwalifikacji umowy o korzystanie z parkingu jako umowy najmu nieruchomości w rozumieniu art. 24 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012, sąd odsyłający podnosi, że w odróżnieniu od umowy najmu nieruchomości prawa powszechnego, dla której wymagana jest forma pisemna pod rygorem nieważności, umowa o korzystanie z miejsca postojowego nie jest zawierana na piśmie. Co więcej, nie istnieje ustawowe prawo zastawu na zaparkowanych pojazdach. Można

natomiast twierdzić, że określony obszar nieruchomości jest zajmowany w taki sposób, że zachodzi pewne podobieństwo pomiędzy umową o korzystanie z miejsca postojowego a umową najmu nieruchomości.

- 42 Ponadto sąd odsyłający formułuje hipotezę, w myśl której postój na drodze publicznej nie ma charakteru umownego, i zastanawia się, czy można uznać, że z uwagi na fakt, iż użytkownik miejsca postojowego nie nabył biletu godzinowego, jego odpowiedzialność mogłaby mieć charakter odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego w rozumieniu art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012.
- 43 Sąd ten zastanawia się wreszcie nad prawem właściwym. Podnosi on bowiem, że w niniejszej sprawie sporny postój miał miejsce w dniu 30 czerwca 2012 r., czyli przed przystąpieniem Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej, i zadaje sobie w związku z tym pytanie, czy w świetle orzecznictwa Trybunału dotyczącego umów zawartych przed tym dniem przystąpienia, w szczególności postanowienia z dnia 5 listopada 2014 r., VG Vodoopskrba (C-254/14, niepublikowanego, EU:C:2014:2354), a także w świetle wyroku Trybunału z dnia 14 lutego 2019 r., Milivojević (C-630/17, EU:C:2019:123), czy przepisy rozporządzeń Rzym I i Rzym II mają zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym.
- 44 W tych okolicznościach Visoki trgovački sud (apelacyjny sąd gospodarczy, Chorwacja) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy jest dopuszczalne, żeby notariusze dokonywali doręczenia dokumentów w zastosowaniu rozporządzenia [nr 1393/2007], w przypadku gdy doręczają swoje decyzje w sprawach, co do których nie ma zastosowania rozporządzenie nr 1215/2012, z uwagi na to, że gdy notariusze w Chorwacji wykonują kompetencje powierzone im przez prawo krajowe w zakresie postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie »dokumentów autentycznych«, nie są oni objęci zakresem pojęcia »sądu« w rozumieniu rzeczzonego rozporządzenia nr 1215/2012? Skoro mianowicie notariusze nie są objęci zakresem pojęcia »sądu« zgodnie z rozporządzeniem nr 1215/2012, czy mogą oni w ramach kompetencji powierzonych im przez prawo krajowe w zakresie postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie »dokumentów autentycznych« stosować przepisy regulujące doręczanie dokumentów na podstawie rozporządzenia nr 1393/2007?
 - 2) Czy parkowanie na ulicy i na drodze publicznej, kiedy prawo do pobierania opłaty przewidują Zakon o sigurnosti prometa na cestama [ustawa o bezpieczeństwie ruchu drogowego] i normy dotyczące wykonywania działalności komunalnej jako działalności publicznej, może być uznane za wchodzące w zakres spraw cywilnych w rozumieniu rozporządzenia [nr 1215/2012], które reguluje kwestię jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, biorąc pod uwagę w szczególności fakt, że jeśli zostanie się pojazd bez biletu parkingowego albo z nieważnym biletem parkingowym, natychmiast powstaje obowiązek zapłaty za dzienny bilet, jak gdyby pojazd był zaparkowany przez cały dzień, niezależnie od dokładnego czasu korzystania z miejsca parkingowego, oraz że taka należność za bilet dzienny zawiera element sankcji, a w niektórych państwach członkowskich takie parkowanie uważa się za wykroczenie drogowe?
 - 3) Czy w uprzednio wskazanych sporach sądowych dotyczących parkowania na ulicy i drodze publicznej, kiedy prawo do pobierania opłat przewidują Zakon o sigurnosti prometa na cestama [ustawa o bezpieczeństwie ruchu drogowego] i normy dotyczące wykonywania działalności komunalnej jako działalności publicznej, sądy mogą dokonywać doręczeń dokumentów pozwanym do innych państw członkowskich na podstawie rozporządzenia [nr 1393/2007]?

Gdyby na podstawie powyższych pytań orzeczono, że takie parkowanie wchodzi w zakres spraw cywilnych, przedkłada się dodatkowe pytania:

- 4) W niniejszej sprawie stosuje się domniemanie zawarcia umowy przez sam fakt parkowania na ulicy na miejscu oznakowanym znakami poziomymi lub pionowymi, to znaczy uważa się, że przez sam fakt parkowania zostaje zawarta umowa, a jeśli nie uiszcza się opłaty godzinowej za parkowanie, trzeba zapłacić za bilet dzienny. W związku z tym pojawia się pytanie, czy to domniemanie zawarcia umowy przez sam fakt parkowania i zgody na zapłatę za bilet dzienny, jeśli nie wykupi się biletu godzinowego za parkowanie lub jeśli upłynie czas, na jaki bilet ten został kupiony, jest sprzeczne z podstawowymi zasadami dotyczącymi świadczenia usług z art. 56 TFUE i dorobkiem prawnym Unii [...].
- 5) Parkowanie miało w niniejszej sprawie miejsce w Zadarze (Chorwacja), więc istnieje określenie związek między tą umową a sądem Republiki Chorwacji. Czy jednak takie parkowanie jest »usługą« w rozumieniu art. 7 pkt 1 rozporządzenia [nr 1215/2012], skoro pojęcie usługi oznacza, że strona świadcząca usługę wykonuje określoną działalność, czyli wykonuje określoną czynność odpłatnie – przez co pojawia się pytanie, czy działalność powoda miała wystarczający zakres, aby uznać ją za usługę? Gdyby nie istniała jurysdykcja szczególna sądu w Republice Chorwacji na podstawie art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012, wówczas postępowania musiałyby być prowadzone przed sądem miejsca zamieszkania pozwanego.
- 6) Czy parkowanie na ulicy i drodze publicznej, kiedy prawo do pobierania opłaty przewidują Zakon o sigurnosti prometa na cestama [ustawa o bezpieczeństwie ruchu drogowego] i normy dotyczące wykonywania działalności komunalnej jako działalności publicznej, a opłata jest pobierana tylko przez określony okres w ciągu dnia, może być uznane za umowę najmu nieruchomości w rozumieniu art. 24 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012?
- 7) Gdyby w niniejszej sprawie nie można było przyjąć wskazanego uprzednio domniemania, że do zawarcia umowy doszło przez sam fakt parkowania (pytanie czwarte), to czy taki rodzaj parkowania, gdzie uprawnienie do pobierania opłaty za parkowanie wynika z Zakon o sigurnosti prometa na cestama [ustawy o bezpieczeństwie ruchu drogowego] i przewidziane jest wykupienie biletu dziennego, jeśli z góry nie opłaci się biletu godzinowego za parkowanie albo jeśli upłynie czas, na jaki ten bilet był wykupiony, można by uznać za czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego w rozumieniu art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012?
- 8) W niniejszej sprawie fakt parkowania miał miejsce przed przystąpieniem Republiki Chorwacji do Unii [...], a mianowicie w dniu 30 czerwca 2012 r. o godzinie 13.02 [...]. [P]ojawia się więc pytanie, czy rozporządzenia dotyczące prawa właściwego, czyli rozporządzenie [Rzym I] lub rozporządzenie [Rzym II], mogą mieć zastosowane w niniejszej sprawie z uwagi na czasowy zakres obowiązywania tych rozporządzeń.

Gdyby Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej był właściwy do udzielenia odpowiedzi w kwestii stosowania prawa materialnego, wówczas przedkłada się kolejne pytanie:

- 9) Czy domniemanie zawarcia umowy przez sam fakt parkowania i zgody na zapłatę biletu dziennego, jeśli nie kupi się biletu godzinowego za parkowanie stosownie do obowiązujących stawek za godzinę lub jeśli upłynie czas, na jaki bilet został wykupiony, jest sprzeczne z podstawowymi zasadami dotyczącymi świadczenia usług z art. 56 TFUE i pozostałym dorobkiem prawnym Unii [...], niezależnie od tego, czy właściciel pojazdu jest osobą fizyczną czy prawną? Innymi słowy – czy w kwestii stosowania prawa materialnego w przedmiotowej sytuacji prawnej mogą mieć zastosowanie zasady wyrażone w [przepisy] art. 4 rozporządzenia [Rzym I] (przy czym w aktach sprawy nie ma dowodu, że strony uzgodniły kwestię prawa właściwego)?

- Jeśli mamy do czynienia z umową, to czy w przedmiotowej sprawie chodzi o umowę o świadczenie usług, to znaczy czy taka umowa w sprawie parkowania mogłaby być uważana za usługę, o której mowa w art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia [Rzym I]?
 - Ewentualnie czy rozpatrywane parkowanie można uznać za umowę najmu nieruchomości w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. c) rozporządzenia [Rzym I]?
 - Ewentualnie, gdyby do parkowania miał zastosowanie art. 4 ust. 2 rozporządzenia [Rzym I], pojawia się pytanie, co w niniejszej sprawie jest świadczeniem charakterystycznym, ponieważ powód zasadniczo tylko oznakował powierzchnię ulicy przeznaczoną do parkowania i pobiera opłatę za parkowanie, podczas gdy pozwany parkuje i płaci za parking. Gdyby bowiem uznać, że świadczeniem charakterystycznym jest świadczenie powoda, wówczas miałyby zastosowanie prawo Republiki Chorwacji, a jeśli świadczeniem charakterystycznym byłoby świadczenie pozwanego, wówczas miałyby zastosowanie prawo Republiki Słowenii. Jednakże z uwagi na to, że prawo do pobierania opłaty za parking w tym przypadku jest uregulowane przez prawo Republiki Chorwacji, z którym ma ono zatem ściślejszy związek, to czy w rozpatrywanej sprawie miałyby jednak zastosowanie dodatkowo przepisy art. 4 ust. [3] rozporządzenia [Rzym I]?
 - Gdyby chodziło o zobowiązanie pozaumowne w rozumieniu rozporządzenia [Rzym II], to czy takie zobowiązanie pozaumowne może być uznane za szkodę w związku z czym prawo właściwe należałoby ustalać na podstawie art. 4 ust. 1 [tego] rozporządzenia [...]?
 - Ewentualnie czy taki rodzaj parkowania można by uznać za bezpodstawne wzbogacenie się, w związku z czym prawo właściwe należałoby ustalać na podstawie art. 10 ust. 1 rozporządzenia [Rzym II]?
 - Ewentualnie czy taki rodzaj parkowania można by uznać za prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia, w związku z czym prawo właściwe należałoby ustalać na podstawie art. 11 ust. 1 rozporządzenia [Rzym II]?
 - Ewentualnie czy taki rodzaj parkowania można by uznać za culpa in contrahendo pozwanego, w związku z czym prawo właściwe należałoby ustalać na podstawie art. 12 ust. 1 rozporządzenia [Rzym II]?”.
- 45 Ze względu na zagrożenia dla zdrowia związane z pandemią koronawirusa decyzją z dnia 22 kwietnia 2020 r. pierwsza izba Trybunału postanowiła orzec bez przeprowadzenia rozprawy, która była pierwotnie przewidziana w niniejszej sprawie, i skierować do stron i zainteresowanych, o których mowa w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, kilka pytań w celu uzyskania odpowiedzi na piśmie, na które to pytania odpowiedziały Obala, rządy chorwacki i słoweński oraz Komisja.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności pytań pierwszego, trzeciego i czwartego oraz pierwszej części pytania dziewiątego

- 46 Spółka Obala i rząd chorwacki podnoszą niedopuszczalność wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym ze względu na to, że zasadniczo sąd odsyłający nie przedstawił w wystarczający sposób powodów, dla których zadał pytania prejudycjalne, ani też znaczenia dla sporu stanowiącego przedmiot postępowania głównego ewentualnej odpowiedzi Trybunału na pytania, które Obala i rząd chorwacki uważają za dotyczące kwestii faktycznych. Ponadto zdaniem spółki Obala można byłoby uznać, że

w niniejszej sprawie nie występuje spór, ponieważ zgodnie z krajowymi przepisami proceduralnymi pierwszy sąd rozpatrujący sprawę w postępowaniu głównym powinien był oddalić sprzeciw od nakazu egzekucyjnego wydanego na podstawie dokumentu autentycznego na tej podstawie, że sprzeciw ten został wniesiony nie tylko przez osobę, która nie była uprawniona do reprezentowania dłużnika poddanego egzekucji, lecz również w języku innym niż język chorwacki.

- 47 Zdaniem Komisji sąd odsyłający ma orzec w ramach postępowania dotyczącego wyłącznie sporu kompetencyjnego między dwoma sądami. W związku z tym powstaje wyłącznie kwestia, który z dwóch sądów jest właściwy miejscowo. W konsekwencji zdaniem tej instytucji kwestie dotyczące wykładni rozporządzenia nr 1215/2012 są jedynymi kwestiami mającymi znaczenie dla rozstrzygnięcia tego konfliktu kompetencyjnego. Pozostałe pytania dotyczące doręczania dokumentów i określenia prawa właściwego nie mają zdaniem Komisji żadnego związku z przedmiotem sporu zaistniałego w postępowaniu głównym i są zatem niedopuszczalne.
- 48 W kwestii tej należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pytania dotyczące wykładni prawa Unii, z którymi zwrócił się do Trybunału sąd krajowy w ramach stanu prawnego i faktycznego, za którego ustalenie jest on odpowiedzialny, przy czym prawidłowość tych ustaleń nie podlega ocenie przez Trybunał, korzystając z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy. Trybunał może odmówić wydania orzeczenia w przedmiocie pytania prejudycjalnego zadanego przez sąd krajowy, w rozumieniu art. 267 TFUE, w szczególności tylko w razie niespełnienia wymogów dotyczących treści wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym uregulowanych w art. 94 regulaminu postępowania przed Trybunałem lub też gdy jest oczywiste, że wykładnia lub ocena ważności normy prawa Unii, o którą wnioskuje sąd krajowy, nie ma żadnego związku z okolicznościami lub przedmiotem sporu w postępowaniu głównym lub gdy problem jest natury hipotetycznej (zob. podobnie wyroki: z dnia 9 lipca 2020 r., Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, pkt 19; z dnia 3 września 2020 r., Supreme Site Services i in., C-186/19, EU:C:2020:638, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 49 Z utrwalonego orzecznictwa wynika również, że konieczność dokonania wykładni prawa Unii użytecznej dla sądu odsyłającego wymaga, aby sąd ten określił okoliczności faktyczne i prawne, na tle których wyłoniły się przedstawione przezeń pytania, albo co najmniej wskazał stan faktyczny stanowiący podstawę sformułowania tych pytań. Ponadto postanowienie odsyłające musi wskazywać dokładne powody, dla których sąd odsyłający ma wątpliwości co do wykładni prawa Unii i dla których uznał za konieczne przedstawienie pytań prejudycjalnych Trybunałowi (wyrok z dnia 1 października 2020 r., Elme Messer Metalurgs, C-743/18, EU:C:2020:767, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 50 Te wymogi dotyczące treści wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zostały wyraźnie uregulowane w art. 94 regulaminu postępowania przed Trybunałem, których sąd odsyłający jest zobowiązany przestrzegać w ramach współpracy ustanowionej w art. 267 TFUE. Zostały one również przypomniane w zaleceniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dla sądów krajowych dotyczących składania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym (Dz.U. 2018, C 257, s. 1) (zob. podobnie wyrok z dnia 13 grudnia 2018 r., Rittinger i in., C-492/17, EU:C:2018:1019, pkt 38, 39).
- 51 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że w odniesieniu do wykładni rozporządzenia nr 1393/2007, której dotyczą pytania pierwsze i trzecie, sąd odsyłający, przed którym wszczęto postępowanie w ramach negatywnego sporu kompetencyjnego, nie wskazał Trybunałowi, wbrew wymogowi art. 94 regulaminu postępowania, w jaki sposób rozstrzygnięcie sporu w postępowaniu głównym zależy od wykładni tego rozporządzenia. W szczególności, jak wynika z postanowienia odsyłającego, dłużnik poddany egzekucji w postępowaniu głównym wszczął postępowanie przed sądami chorwackimi, wnosząc sprzeciw od doręzonego mu nakazu egzekucyjnego.

- 52 Co się tyczy pytania czwartego i pierwszej części pytania dziewiątego, sąd odsyłający nie wyjaśnia również powodów, dla których powziął on wątpliwości co do zgodności domniemania, zgodnie z którym umowa została zawarta przez fakt zaparkowania na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej, z postanowieniami dotyczącymi swobody świadczenia usług zawartymi w art. 56 TFUE, ani też co do wpływu, jaki może mieć w tym kontekście okoliczność, czy właścicielem danego pojazdu jest osoba fizyczna, czy prawna.
- 53 Z powyższego wynika, że pytania pierwsze, trzecie i czwarte oraz pierwsza część pytania dziewiątego są niedopuszczalne.

W przedmiocie właściwości Trybunału do udzielenia odpowiedzi na pytanie ósme i na drugą część pytania dziewiątego

- 54 W pytaniu ósme i w drugiej części pytania dziewiątego, które należy rozpatrzyć w pierwszej kolejności, sąd odsyłający zastanawia się nad ustaleniem, w świetle przepisów rozporządzeń Rzym I lub Rzym II, prawa właściwego dla stosunku prawnego powstałego w wyniku zaparkowania pojazdu na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej, w sytuacji gdy rzeczony postój miał miejsce przed przystąpieniem danego państwa członkowskiego do Unii.
- 55 W tym względzie art. 2 aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Chorwacji oraz dostosowań w Traktacie o Unii Europejskiej, Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktacie ustanawiającym Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Dz.U. 2012, L 112, s. 21) przewiduje, że postanowienia traktatów założycielskich i aktów przyjętych przez instytucje przed przystąpieniem Republiki Chorwacji wiążą to państwo członkowskie i mają zastosowanie w tym państwie dopiero od dnia jego akcesji, czyli w przypadku Republiki Chorwacji – od dnia 1 lipca 2013 r.
- 56 Co się tyczy rozporządzenia Rzym I, z orzecznictwa Trybunału wynika, że zgodnie z jego art. 28 jego stosowanie zależy od daty zawarcia danej umowy (zob. podobnie wyrok z dnia 13 stycznia 2016 r., Raiffeisen Privatbank Liechtenstein, C-397/15, EU:C:2016:16, pkt 16).
- 57 Co się tyczy rozporządzenia Rzym II, Trybunał orzekł, że zgodnie z art. 31 tego rozporządzenia jedyną chwilą, którą należy uwzględnić do celów określenia zakresu stosowania *ratione temporis* tego rozporządzenia, jest chwila wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę (zob. podobnie wyrok z dnia 17 listopada 2011 r., Homawoo, C-412/10, EU:C:2011:747, pkt 36).
- 58 W niniejszej sprawie z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że postój pojazdu, którego dotyczy postępowanie główne, miał miejsce w dniu 30 czerwca 2012 r., czyli przed przystąpieniem Republiki Chorwacji do Unii. Wynika z tego, że *ratione temporis* rozporządzenia Rzym I i Rzym II nie mają zastosowania, a Trybunał nie jest właściwy do udzielenia odpowiedzi na pytanie ósme i na drugą część pytania dziewiątego.

W przedmiocie pytania drugiego

- 59 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu tego przepisu obejmuje powództwo mające doprowadzić do ściągnięcia opłaty za dzienny bilet parkingowy za postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej wytoczone przez spółkę, która została upoważniona przez jednostkę samorządu terytorialnego do zarządzania takimi miejscami parkingowymi.

- 60 Co się tyczy pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” zawartego w art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012, Trybunał wielokrotnie orzekał już, że w celu zapewnienia w najszerszym możliwym zakresie równości i jednolitości praw i obowiązków wynikających z tego rozporządzenia dla państw członkowskich i zainteresowanych osób wykładni tego pojęcia nie należy dokonywać poprzez proste odesłanie do prawa krajowego jednego z tych państw. Pojęcie to należy traktować jako pojęcie autonomiczne, którego wykładni trzeba dokonywać w oparciu z jednej strony o cele i systematykę tego rozporządzenia, a z drugiej o zasady ogólne wynikające z całokształtu systemów prawa krajowego (wyrok z dnia 28 lutego 2019 r., Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 61 Ponadto konieczność zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz uniknięcia, dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, wydawania w państwach członkowskich niezgodnych ze sobą orzeczeń wymaga szerokiego rozumienia wspomnianego pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” (zob. podobnie wyrok z dnia 10 września 2009 r., German Graphics Graphische Maschinen, C-292/08, EU:C:2009:544, pkt 22, 23).
- 62 Aby ustalić, czy dane powództwo jest objęte zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012, a w konsekwencji zakresem stosowania tego rozporządzenia, należy zidentyfikować stosunek prawny istniejący między stronami sporu i jego przedmiot lub, alternatywnie, zbadać podstawę prawną i zasady regulujące wytoczenie powództwa (wyrok z dnia 16 lipca 2020 r., Movic i in., C-73/19, EU:C:2020:568, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 63 I tak o ile pewne spory między organem władzy publicznej a podmiotem prawa prywatnego mogą być objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012, jeżeli środek zaskarżenia dotyczy czynności dokonywanych iure gestionis, o tyle inaczej jest w sytuacji, gdy organ władzy publicznej wykonuje swoje władztwo publiczne (zob. podobnie wyrok z dnia 7 maja 2020 r., Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 64 Wykonywanie przez jedną ze stron sporu prerogatyw władztwa publicznego wyklucza bowiem, z uwagi na wykonywanie przez nią uprawnień wykraczających poza normy obowiązujące w stosunkach między jednostkami, objęcie takiego sporu zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 (wyrok z dnia 3 września 2020 r., Supreme Site Services i in., C-186/19, EU:C:2020:638, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 65 Ponadto okoliczność, że niektóre rodzaje działalności należą do sfery zadań publicznych, nie stanowi sama w sobie wystarczającej podstawy do zakwalifikowania takiej działalności jako działania o charakterze władczym, ponieważ nie jest ona skorelowana z wykonywaniem uprawnień wykraczających poza normy obowiązujące w stosunkach między jednostkami (wyrok z dnia 3 września 2020 r., Supreme Site Services i in., C-186/19, EU:C:2020:638, pkt 66 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 66 W niniejszej sprawie, jeśli chodzi o przedmiot powództwa wytoczonego w postępowaniu głównym, dotyczy ono zapłaty wierzytelności w wysokości ceny dziennego biletu parkingowego za postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej oraz kosztów postępowania.
- 67 Jak wynika z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, powództwo to, mimo że wytoczone przez spółkę Obala zgodnie z upoważnieniem przyznanym jej przez akt władztwa publicznego, opiera się na prywatnoprawnym stosunku prawnym, w ramach którego strony nabyły prawa i powzięły zobowiązania zgodnie z ogólnymi warunkami umowy o korzystanie z parkingu określonymi w uchwale dotyczącej parkowania w mieście Zadar, w tym w odniesieniu do obowiązku zakupu albo biletu godzinowego, albo biletu dziennego i opłacenia ceny tych biletów. Uznaje się, że w sytuacji braku uiszczenia zapłaty za bilet godzinowy zawarta zostaje umowa w przedmiocie dziennego biletu parkingowego .

- 68 Ponadto, jak wynika z odpowiedzi udzielonych na piśmie przez rząd chorwacki na pytania zadane przez Trybunał, powstające w przypadku braku uiszczenia zapłaty za dzienny bilet parkingowy zobowiązanie w odniesieniu do zapłaty rzeczywistych kosztów oraz ustawowych odsetek za zwłokę powstaje w oparciu o przepisy chorwackiej ustawy Prawo o zobowiązaniach, która przewiduje prawo wierzyciela do naprawienia szkody w pełnym zakresie.
- 69 Ponadto z informacji zawartych w aktach sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika również, że uiszczenie zapłaty za dzienny bilet parkingowy nie stanowi sankcji za wykroczenie drogowe.
- 70 Jeżeli chodzi o podstawę i zasady regulujące wytoczenie powództwa w postępowaniu głównym, należy również zauważyć, że ściąganie opłaty za postój jest prowadzone przez spółkę Obala zgodnie z przepisami prawa powszechnego, co oznacza wszczęcie, zgodnie z ustawą o egzekucji, pierwotnego postępowania przed notariuszem, po czym następuje faza postępowania sądowego, jeżeli dłużnik poddany egzekucji wniósł sprzeciw wobec wydanego przez wspomnianego notariusza nakazu egzekucyjnego.
- 71 Ponadto, podobnie jak w sytuacji rozpatrywanej w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), wydając zainteresowanym dzienny bilet parkingowy, spółka Obala nie przyznaje sama sobie tytułu egzekucyjnego, na zasadzie odstępstwa od przepisów prawa powszechnego, ponieważ w następstwie wydania takiego biletu spółka ta jest po prostu w stanie powołać się na dokument autentyczny, pozwalający jej na wszczęcie postępowania zgodnie z przepisami ustawy o egzekucji, lub ewentualnie, w przypadku wniesienia sprzeciwu, na wszczęcie postępowania sądowego.
- 72 Z powyższego wynika, że nie można uznać, iż stosunek prawny istniejący między stronami postępowania w przedmiocie rzeczonoego powództwa wytoczonego w postępowaniu głównym lub też jego podstawa czy zasady regulujące jego wytoczenie mogą być uznane za wskazujące na wykonywanie prerogatyw władzy publicznej w rozumieniu prawa Unii, wobec czego powództwo tego rodzaju należy uznać za objęte zakresem pojęcia „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 oraz zakresem stosowania owego rozporządzenia.
- 73 W świetle powyższych rozważań na pytanie drugie trzeba odpowiedzieć, iż art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu tego przepisu obejmuje powództwo mające doprowadzić do ściągnięcia opłaty za dzienny bilet parkingowy za postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej wytoczone przez spółkę, która została upoważniona przez jednostkę samorządu terytorialnego do zarządzania takimi miejscami parkingowymi.

W przedmiocie pytania szóstego

- 74 Poprzez pytanie szóste sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 24 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że zakres pojęcia „najmu lub dzierżawy nieruchomości” w rozumieniu tego przepisu obejmuje powództwo mające doprowadzić do ściągnięcia opłaty za dzienny bilet parkingowy za postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej.
- 75 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału system przyznawania jurysdykcji ogólnej, przewidziany w rozdziale II rozporządzenia nr 1215/2012, opiera się na zasadzie ogólnej, wyrażonej w jego art. 4 ust. 1, w myśl której osoby mające miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane przed sądy tego państwa niezależnie od ich obywatelstwa (wyrok z dnia 4 października 2018 r., Feniks, C-337/17, EU:C:2018:805, pkt 35).

- 76 Jedynie w drodze wyjątku od zasady ogólnej jurysdykcji sądu miejsca zamieszkania lub siedziby pozwanego sekcja 6 rozdziału II rozporządzenia nr 1215/2012 przewiduje pewną liczbę podstaw jurysdykcji wyłącznej, wśród których znajduje się ta ustanowiona w art. 24 pkt 1 tego rozporządzenia, który przyznaje sądom państwa członkowskiego, na którego terytorium dana nieruchomość jest położona, jurysdykcję do orzekania w sprawach dotyczących najmu lub dzierżawy nieruchomości (zob. podobnie wyrok z dnia 10 lipca 2019 r., *Reitbauer i in.*, C-722/17, EU:C:2019:577, pkt 38). Ze względu na to, że przepisy art. 24 pkt 1 tego rozporządzenia mają charakter wyjątku od zasady ogólnej, nie należy interpretować go szerzej niż wymaga tego jego cel (zob. podobnie wyrok z dnia 16 listopada 2016 r., *Schmidt*, C-417/15, EU:C:2016:881, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 77 Co się tyczy celu realizowanego przez te przepisy, należy przypomnieć, że – jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału – zasadniczym względem przemawiającym za przyznaniem jurysdykcji wyłącznej sądom państwa członkowskiego, w którym nieruchomość jest położona, jest okoliczność, iż sądowi miejsca położenia nieruchomości, z uwagi na jego bliskość, najłatwiej jest wszechstronnie ustalić stan faktyczny oraz stosować przepisy i zwyczaje, które co do zasady są przepisami i zwyczajami państwa położenia tej nieruchomości (zob. podobnie wyrok z dnia 16 listopada 2016 r., *Schmidt*, C-417/15, EU:C:2016:881, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 78 Co się tyczy w szczególności dzierżawy i najmu nieruchomości, z orzecznictwa Trybunału wynika, że owa jurysdykcja wyłączna jest uzasadniona złożonością stosunku istniejącego pomiędzy właścicielem a najemcą, który to stosunek obejmuje szereg praw i obowiązków, oprócz tych związanych z czynszem. Stosunek ten jest regulowany przez przepisy szczególne, w tym niektóre bezwzględnie obowiązujące, państwa, w którym położona jest nieruchomość będąca przedmiotem najmu, takie jak przepisy, które określają osobę odpowiedzialną za utrzymanie budynku i zapłatę podatków gruntowych, przepisy regulujące obowiązki osoby zajmującej nieruchomość względem sąsiadów, jak również przepisy, które kontrolują lub ograniczają prawo właściciela do ponownego przejęcia posiadania nieruchomości po zakończeniu najmu (postanowienie z dnia 15 maja 2019 r., *MC*, C-827/18, niepublikowane, EU:C:2019:416, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 79 Tymczasem w niniejszej sprawie, jak wynika z postanowienia odsyłającego, powództwo wytoczone w postępowaniu głównym nie dotyczy warunków korzystania z nieruchomości, lecz pobrania opłaty wynikającej z postoju na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej. Niezależnie od kwalifikacji stosunku prawnego powstałego w ten sposób na gruncie prawa krajowego powództwo takie, ze względu na jego przedmiot i zakres ustaleń, jakich będzie musiał dokonać sąd krajowy, nie może być objęte zakresem normy ustanawiającej jurysdykcję wyłączną przewidzianej w art. 24 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012.
- 80 W świetle powyższych rozważań na pytanie szóste trzeba odpowiedzieć, iż art. 24 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że zakres pojęcia „najmu lub dzierżawy nieruchomości” w rozumieniu tego przepisu nie obejmuje powództwa mającego doprowadzić do ściągnięcia opłaty za dzienny bilet parkingowy za postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej.

W przedmiocie pytań piątego i siódmego

- 81 Poprzez pytania piąte i siódme, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia w pierwszej kolejności, czy art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że zakresem pojęcia „spraw dotyczących umowy” w rozumieniu tego przepisu jest objęte powództwo mające doprowadzić do ściągnięcia opłaty za dzienny bilet parkingowy za postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej, następnie, w przypadku odpowiedzi twierdzącej, czy zawarta w takich okolicznościach umowa o korzystanie z parkingu stanowi umowę o świadczenie usług w rozumieniu art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie tego rozporządzenia,

i wreszcie, w przypadku odpowiedzi przeczącej, czy takie powództwo jest objęte zakresem normy ustanawiającej jurysdykcję szczególną w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego, przewidzianej w art. 7 pkt 2 tego samego rozporządzenia.

- 82 Co się tyczy w pierwszej kolejności umownego lub deliktowego charakteru powództwa wytoczonego w postępowaniu głównym należy przypomnieć, że pojęcia „spraw dotyczących umowy” oraz „spraw dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego” w rozumieniu, odpowiednio, art. 7 pkt 1 i art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012, należy interpretować w sposób autonomiczny, odnosząc się głównie do systematyki i celów tego rozporządzenia, w celu zapewnienia jego jednolitego stosowania we wszystkich państwach członkowskich. Pojęcia te nie mogą zatem być rozumiane jako odsyłające do przewidzianej przez właściwe prawo krajowe kwalifikacji stosunku prawnego będącego przedmiotem sporu przed sądem krajowym (zob. podobnie wyrok z dnia 14 lipca 2016 r., Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 83 W tym względzie Trybunał orzekł, że zakres pojęcia „czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego” w rozumieniu art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 obejmuje każde żądanie zmierzające do obciążenia odpowiedzialnością pozwanego, które nie dotyczy „umowy” w rozumieniu art. 7 pkt 1 lit. a) tego rozporządzenia, a więc nie opiera się na obowiązku prawnym dobrowolnie zaciągniętym przez jedną osobę względem drugiej (wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:950, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 84 Trybunał uściślił, że możliwość zastosowania czy to art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012, czy to art. 7 pkt 2 tego rozporządzenia, zależy, po pierwsze, od wyboru powoda w kwestii ewentualnego powołania się na jedną z tych podstaw jurysdykcji szczególnej, a po drugie – od wyniku badania przez sąd, przed którym wytoczono powództwo, szczególnych przesłanek przewidzianych w tych przepisach (wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:950, pkt 29).
- 85 W tym względzie, jeżeli powód powołuje się na jeden z tych przepisów, konieczne jest, aby sąd rozpoznający sprawę zbadał, czy roszczenia powoda mają, niezależnie od ich kwalifikacji w prawie krajowym, charakter umowny, czy też przeciwnie, charakter deliktowy lub quasi-deliktowy w rozumieniu analizowanego rozporządzenia (wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:950, pkt 30).
- 86 Z powyższego wynika, że należy na wstępie zbadać, czy powództwo mające doprowadzić do ściągnięcia opłaty za dzienny bilet parkingowy za postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej, ma, niezależnie od jego kwalifikacji w prawie krajowym, charakter umowny.
- 87 W kwestii tej należy zauważyć, że o ile art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 nie wymaga zawarcia umowy na piśmie, o tyle zidentyfikowanie zobowiązania wynikającego z umowy jest jednak nieodzowne dla zastosowania tego przepisu. Należy uściślić, że można uznać, iż zobowiązanie takie powstało w dorozumiany sposób, w szczególności gdy wynika to z jednoznacznych zachowań wyrażających wolę stron (zob. podobnie wyrok z dnia 14 lipca 2016 r., Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559, pkt 24 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 88 W niniejszym przypadku z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że ogólne warunki korzystania z parkingów publicznych, a mianowicie w szczególności określenie miejsc parkingowych, godzin i stawek za parkowanie, w tym obowiązek wykupienia dziennego biletu parkingowego, zostały opublikowane w uchwale dotyczącej parkowania w mieście Zadar. Postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej powoduje powstanie stosunku prawnego między zarządzającym tym miejscem a osobą, która z tego miejsca postoju skorzystała, a to poprzez zapłatę za godzinowy lub dzienny bilet parkingowy. Charakter owego stosunku można uznać za umowny.

- 89 Powództwo mające doprowadzić do ściągnięcia opłaty za dzienny bilet parkingowy opiera się zatem na zarzucanym naruszeniu zobowiązań umownych i jest objęte zakresem pojęcia „spraw dotyczących umowy” w rozumieniu art. 7 pkt 1 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012, w związku z czym sądy chorwackie mogą wywodzić swoją jurysdykcję z tego przepisu, niezależnie od charakteru umowy o korzystanie z parkingu będącej przedmiotem postępowania głównego.
- 90 Argument podniesiony przez rząd słoweński w odpowiedzi na pytania pisemne skierowane przez Trybunał, zgodnie z którym dłużnik poddany egzekucji nie wyraził dobrowolnie zgody na zaciągnięcie zobowiązania, ponieważ w niniejszej sprawie pojazd będący przedmiotem postępowania głównego był zaparkowany nie przez tę stronę, lecz przez leasingobiorcę, nie może podważyć umownego charakteru powództwa głównego. Argument ten wpisuje się bowiem w ramy merytorycznego badania, które sąd jest zobowiązany przeprowadzić po rozstrzygnięciu kwestii posiadania przez niego jurysdykcji.
- 91 W kwestii tej Trybunał zauważył, że sąd, przed którym wytoczono powództwo dotyczące wykonania umowy, ma jurysdykcję na podstawie art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012, nawet jeżeli pozwany podnosi na swoją obronę zarzut nieistnienia umowy (wyrok z dnia 4 marca 1982 r., Effer, 38/81, EU:C:1982:79, pkt 8).
- 92 Co się tyczy, w drugiej kolejności, możliwości zakwalifikowania umowy o korzystanie z parkingu jako umowy o świadczenie usług do celów stosowania art. 7 pkt 1 lit. b) rozporządzenia nr 1215/2012, należy wyjaśnić, że taka kwalifikacja wykluczałaby zastosowanie podstawy jurysdykcyjnej przewidzianej w art. 7 pkt 1 lit. a) tego rozporządzenia. Z uwagi bowiem ustanowioną przez art. 7 pkt 1 lit. c) hierarchię pomiędzy dyspozycjami lit. a) i lit. b) tego przepisu norma jurysdykcyjna przewidziana w art. 7 pkt 1 lit. a) rozporządzenia znajduje zastosowanie wyłącznie alternatywnie i na wypadek gdy zastosowania nie znajdują normy jurysdykcyjne przewidziane w art. 7 pkt 1 lit. b) tego rozporządzenia (wyrok z dnia 8 marca 2018, Saey Home & Garden, C-64/17, EU:C:2018:173, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 93 Pojęcie „usług” w rozumieniu art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012 oznacza co najmniej, że strona, która je świadczy, wykonuje odpłatnie określoną czynność (zob. podobnie wyrok z dnia 8 marca 2018 r., Saey Home & Garden, C-64/17, EU:C:2018:173, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 94 W odniesieniu do kryterium wykonywania czynności z orzecznictwa Trybunału wynika, że wymaga ono aktywnego działania, a nie zwykłego powstrzymywania się od określonych czynności (wyrok z dnia 8 marca 2018, Saey Home & Garden (C-64/17, EU:C:2018:173, pkt 39). I tak Trybunał orzekł, że umowa, w ramach której właściciel prawa własności intelektualnej przyznaje odpłatnie drugiej stronie umowy prawo do korzystania z tego prawa, nie implikuje takiej czynności, ponieważ przyznając uprawnienie do korzystania z tego prawa, właściciel nie świadczy żadnej usługi, lecz zobowiązuje się jedynie do tego, że pozwoli drugiej stronie na swobodne korzystanie z tego prawa (zob. podobnie wyrok z dnia 23 kwietnia 2009 r., Falco Privatstiftung i Rabitsch, C-533/07, EU:C:2009:257, pkt 30, 31).
- 95 Tymczasem w niniejszej sprawie z informacji, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że spółka Obala zarządza publicznymi parkingami, co implikuje określoną działalność polegającą przynajmniej na ustanowieniu, rozgraniczeniu i oznakowaniu na drodze publicznej miejsc parkingowych, a także na zarządzaniu sposobami poboru opłat parkingowych.
- 96 Co się tyczy kryterium wynagrodzenia uiszczanego jako świadczenia wzajemne wobec podejmowanych czynności, w niniejszej sprawie bezsporne jest, że zapłata za dzienny bilet parkingowy może zostać zakwalifikowana jako wynagrodzenie.

- 97 W związku z tym, jak zauważył zasadniczo rzecznik generalny w pkt 119 i 120 opinii, rozpatrywaną w postępowaniu głównym umowę o korzystanie z parkingu można zakwalifikować jako „umowę o świadczenie usług” w rozumieniu art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rozporządzenia nr 1215/2012.
- 98 Na pytania piąte i siódme należy zatem odpowiedzieć, że art. 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że po pierwsze, zakresem pojęcia „spraw dotyczących umowy” w rozumieniu tego przepisu jest objęte powództwo mające doprowadzić do ściągnięcia opłaty mające za podstawę umowę o korzystanie z wydzielonych miejsc parkingowych znajdujących się na drodze publicznej, wyznaczanych i zarządzanych przez upoważnioną do tego spółkę, oraz po drugie, że umowa ta stanowi umowę o świadczenie usług w rozumieniu art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rzeczonoego rozporządzenia.

W przedmiocie kosztów

- 99 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuł 1 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „spraw cywilnych i handlowych” w rozumieniu tego przepisu obejmuje powództwo mające doprowadzić do ściągnięcia opłaty za dzienny bilet parkingowy za postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej wytoczone przez spółkę, która została upoważniona przez jednostkę samorządu terytorialnego do zarządzania takimi miejscami parkingowymi.**
- 2) **Artykuł 24 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że zakres pojęcia „najmu lub dzierżawy nieruchomości” w rozumieniu tego przepisu nie obejmuje powództwa mającego doprowadzić do ściągnięcia opłaty za dzienny bilet parkingowy za postój na wydzielonym miejscu parkingowym znajdującym się na drodze publicznej.**
- 3) **Artykuł 7 pkt 1 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że po pierwsze, zakresem pojęcia „spraw dotyczących umowy” w rozumieniu tego przepisu jest objęte powództwo mające doprowadzić do ściągnięcia opłaty mające za podstawę umowę o korzystanie z wydzielonych miejsc parkingowych znajdujących się na drodze publicznej, wyznaczanych i zarządzanych przez upoważnioną do tego spółkę, oraz po drugie, że umowa ta stanowi umowę o świadczenie usług w rozumieniu art. 7 pkt 1 lit. b) tiret drugie rzeczonoego rozporządzenia.**

Podpisy